

CELOSTÁTNÍ SEMINÁŘ *VODNÍ MLÝNY V. REGIONÁLNÍ MUZEUM VE VYSOKÉM MÝTĚ, 13.–15. 10. 2014*

Vysokomýtské regionální muzeum je celorepublikově známé svými semináři na téma vodní mlýny nebo vesnické technické objekty, pořádanými rok po sobě s jednorocní pauzou. Letos se tu uskutečnil pátý seminář *Vodní mlýny*, který úvodním slovem zahájil nestor české molinologie Luděk Štěpán. Následovalo představení sborníku *Vesnické technické objekty V. z minulého roku* konference. První přednáškový blok zahájila Lucie Galusová s Rudolfem Šimkem a Ondřejem Protivou tématem *Podoba a vybavení pozdně středověkého mlýna v Čechách*. Václav Medek nezklamal a přednesl referát *Válcové mlecí stroje – počátek jejich vývoje*, který byl velice přínosný pro terénní rozpoznání vývoje mlýnské technologie. Následně Rudolf Šimek, autor projektu www.vodnimlyny.cz, zhodnotil myšlenku, realizaci a výsledky tohoto svého díla. Blok zakončil František Václavík příspěvkem *Winternitzovy mlýny v Pardubicích*, v němž zkoumal stavební podíl architekta Josefa Gočára.

Druhý jednací blok zahájila Martina Dašková referátem *Vodní mlýny v díle Aloise Beera*, v němž se jí podařilo identifikovat mlýny z literárního díla přímo v terénu. *Mlýny na obtíž aneb mlýny na Čertovce a jejich sousedé v 19. století* je název referátu Martiny Maříkové, rozkrývajícího nesnadné soužití mlynářů s běžnými obyvateli Prahy, kteří usilovali o zrušení mlýnů. Diskusním příspěvkem *A přece klapou* prezentoval Lumír Tejmar problematiku

šeptané propagandy, kdy se „klepání“ objevilo i jako divadelní hra v tehdejší protektorátu Čechy a Morava. Janu Doubkovi se podařilo znovuobjevit a ve Vysokém Mýtě fyzicky prezentovat další užitečný symbolický pramen k výzkumu vodních mlýnů – mapu *Království českého z roku 1850*.

Třetí jednací blok otevřel Lukáš Kovář referátem *O původu kamenů – geologický exkurz do světa molinologie*, v němž rozebral geologické složení Čech a jeho promítnutí do regionálního užití mlecích kamenů u nás. Další tři referující, Miroslav Kolka, Ivan Peřina a Kamil Podroužek, nejprve samostatně a poté společnými silami zdokumentovali *Lom na mlecí kameny na Vysokém vrchu u Korců*, včetně širšího příslušenství lomu, které zahrnovalo i kapli. *Zápas o chléb aneb České mlynářství v průběhu první světové války* a nacionalistický souboj Čech s Uhry shrnula ve svém příspěvku Šárka Mašková Janotová. Radim Urbánek přispěl diskusním příspěvkem věnovaným *Druhotnému využití mlecích kamenů*. Restaurátoři otec Petr Bárta a syn Tomáš Bárta stručně promluvili o *Restaurování modelů mlýnů s obyčejným složením*, ale především přivezli ukázat dva dodnes funkční rozměrné modely mlýnů, které prošly jejich restaurátorským ateliérem. Tím uzavřeli pondělní jednací blok.

V úterním dopoledni se jednalo o technologickém vybavení mlýnů. David Veverka se dlouhodobě specializuje na dokumentaci a restaurování strojního mlýnského zařízení a své nejnovější poznatky shrnul do referátu o *Vzácném strojním zařízení mlýnů v dochovaných příkladech*. Problémem *Výroby elektrické energie v mlýnských*

provozech a její praktickou aplikaci v terénu se zabýval Jiří Svatoš. Bezesporu nejemotivnějším příspěvkem bloku byl referát Václava Martínka, který představil *Nynější české mlynářství*, jímž posluchače přesvědčil o tom, že i dnes je český průmysl schopen dodávat kompletní mlýnská zařízení a stavět nové, moderní a konkurenceschopné mlýny. Pod komplikovaným názvem referátu *Problematika obnovy historického vodního mlýna do funkčního stavu ve světle zachování autenticity torzálně dochovaného uměleckého složení*, jež předvedla dvojice Jan Bartoníček a Rudolf Šimek, se skrývala obyčejná stavební a technická obnova mlýna.

Letos se v rámci úterního odpoledního bloku konaly celkem tři dílny s molinologickou tematikou: Rudolf Šimek předváděl *Práci s webovými stránkami www.vodnimlyny.cz*, současně David Veverka prezentoval *Restaurování a opravy mlýnských strojů* a do třetice Radim Urbánek provedl ukázkové *Mletí na ručním mlýnu*. Předposlední jednací blok se nesl ve znamení průzkumů území a dokumentace jednotlivých objektů, ve kterém Martin Petráš prezentoval velice zajímavý mlýn na Slovensku v *Oblazech – zprovoznění kamenného mlecího složení na vodní pohon*. Následoval Petr Gašpárek s prezentací *Vodního mlýna v Miňůvkách u Kroměříže*. Poté *Zaniklé mlýny na Chomutovsku metodologií nedestruktivní archeologie* představil Jiří Chmelenský. V posledním bloku se tematika příspěvků různila. Kamil Podroužek shrnul problematiku dnešní stavební *Obnovy vodního díla na mlýně v Opárně*, Roman Tykal hovořil o *Tragickém příběhu z jednoho Šumavského mlýna* a blok i úterní jednací den zakončil Libor Elleder velice zajímavým příspěvkem z historie meteorologie – *Vodní mlýny*

za katastrofální přívalové povodně Sázavy, Svatky, Loučné a Novohradky před 300 lety v červenci 1714.

Přestože měl letošní ročník semináře nižší účast referujících, opět se Radimu Urbánkovi podařilo uspořádat zdařilé setkání; všechny příspěvky byly jak po teoretické i praktické stránce velmi přínosné. Seminář opět prokázal, jak je důležitý dialog mezi profesionálními památkáři, historiky či architekty a amatéry v těchto oborech, kdy se obě skupiny navzájem přínosně obohacují a prolínají.

Jiří Chmelenský (ČVUT Praha)

CELOSTÁTNÍ SEMINÁŘ NÁRODNÍHO PAMÁTKOVÉHO ÚSTAVU K PROBLEMATICE LIDOVÉHO STAVITELSTVÍ, KARLOVA STUDÁNKA 10.–12. 9. 2014

Již po jedenadvacáté organizoval Národní památkový ústav, ústřední pracoviště v Praze, odborný tematický seminář, zaměřený tentokrát na *Výrobní, montážní a řemeslnou činnost na venkově a její vliv na utváření vesnických sídel a zástavby*. Spolupořadatelé byli NPÚ, územní odborné pracoviště v Ostravě, Horské lázně Karlova Studánka, s. p., Obec Karlova Studánka a Muzeum v Bruntále. Smyslem těchto každoročních setkání památkářů, ochránců přírody, muzejníků, architektů, národopisců a specialistů z dalších příbuzných oborů je nejen potřeba podělit se o mezioborové poznatky a zkušenosti, ale také snaha vytvořit diskusní platformu pro řešení důležitých otázek dalšího směřování památkové péče.

Zaměření letošního ročníku nastolilo otázky o vlivu výroby na utváření a život